

PORATNA GEODETSKA DJELATNOST U OPĆINI VINKOVCI

Posjet Vinkovcima i kolegama geodetima u općinskoj upravi nadležnoj za katastar i geodetske poslove u listopadu 1992. imao je svrhu da se utvrdi što je nesmiljeni rat ostavio geodetskoj djelatnosti na tim područjima istočne Slavonije.

Za hrvatske prilike geodetska služba u općini Vinkovci je među najrazvijenijim u Republici Hrvatskoj. Geodetsku razvijenost općine Vinkovci može potvrditi činjenica da su sva obradiva zemljišta u općini komasirana, a velike šumske površine Spačve geodetski su izmjerene. Takvim geodetskim, agrotehničkim, melioracijskim i imovinsko-pravnim poslovima, provedenima u postupku komasacije zemljišta, stvorene su podloge za besprijekorno oblikovanje geodetskih baza podataka evidencijom katastra zemljišta. To vrijedi za knjižni dio katastarskih operata, a još više i vrednije za grafički prikaz, na novoizrađenim katastarskim planovima u mjerilima 1:1000 i 1:2000. Podjednako to vrijedi i za podatke obnovljenih zemljišnih knjiga, usklađenih s podacima iz evidencije katastra zemljišta.

Na osnovi provedenih komasacija zemljišta, stvoren je vrijedan geodetski kapital koji u svom daljnjem trajanju koristi, kako građanima, posjednicima i vlasnicima zemljišta, tako i općinskim i republičkim organima uprave u provednju zemljišne politike i drugih potreba vezanih uz zemljište u općini Vinkovci.

Općina Vinkovci ima ukupnu površinu od 102.799 ha s ukupno 39 katastarskih općina, od kojih se sada pod privremenom okupacijom nalaze 23 katastarske općine površine 43.385 ha odnosno 43% sveukupne površine općine. Okupirane su sve one katastarske općine koje se protežu uz granicu s općinom Vukovar (osim Nuštra) i općinom Osijek, te uz granicu s vojvođanskim dijelom zapadnog Srijema.

Linija okupacije u istočnom dijelu općine počinje od juga, u okupiranom selu Lipovac, teče dalje uz rijeku Bosut saobilazeći grad Vinkovce i selo Nuštar sjeverno od njega te izlazi neposredno na staru općinsku granicu prema općini Vukovar i od tog se mjesta proteže prema istoku do sela Šodolovci, odakle skreće prema sjeveru, gdje istočno od Osijeka izlazi na rijeku Dravu.

Iz statističkih podataka proizlazi da se posjedi poljodjelskih domaćinstava, najmanji po površini, sada nalaze na dijelu slobodnog teritorija općine Vinkovci (Ivankovo: 0,96 ha, Nuštar: 0,81 ha, Vodjinci: 0,93 ha), dok se poljodjelski posjedi po površini najveći, nalaze u okupiranom dijelu: Podgrađe: 5,43 ha, Apševci: 4,68 ha, Donje Novo Selo 4,07 ha.

Inače je prosjek veličine poljodjelskog posjeda u općini Vinkovci iznenađujuće nizak i iznosi tek 1,88 ha prosječne površine po jednom poljodjelskom domaćinstvu (bez grada Vinkovaca). To je rezultat nezajažljivog pokrivanja troškova komasacije stvaranjem velikih »društvenih« poljodjelskih gospodarstava u šezdesetim godinama.

Pučanstvo općine Vinkovci, ukupno 98.445 duša, izjasnilo se pri popisu stanovništva u 1991. godini ovako: 78.313 Hrvata (80%), 13.170 Srba (13%) a 7% kao ostale narodnosti, od čega su 2% bili Jugoslaveni.

Što se tiče demografske raspoređenosti stanovništva u općini Vinkovci, vrijedno je napomenuti da su sela s 98% do 100% Hrvata privremeno okupirana i da su izložena nemilosrdnoj eksploataciji (Đeletovci), progonu i maltretiranju pučanstva od neprijateljske vojske i njihovih zloduhih pratitelja.

Obilježje sadašnjih odnosa na zemljištu, glede rasporeda naselja i zemljišnih kultura, za općinu Vinkovci prilično je nepodobno budući da je većina naselja

smještena u okupiranoj zoni dok je slobodna zona, južni dio općine što se proteže uz granicu s općinom Županja, pokrivena poznatim spačvanskim slavonskim šumama. Poljodjelsko zemljište tzv. »društvenog sektora« poljodjelstva također je pretežito smješteno u južnom slobodnom dijelu općine.

Okupacija i privremeni gubitak nadležnosti uprave nad prisilno oduzetim dijelovima općine Vinkovci, gdje okupacijska linija mjestimice seže i do 10 km u područje općinskog tijela, ima veliki utjecaj na rad općinskog organa uprave nadležnog za geodetske poslove.

Najtočnija ocjena opsega sadašnjih poslova uprave za katastar i geodetske poslove može se dobiti uspoređivanjem zaprimljenih spisa (zahtjeva) i prijave o promjenama na zemljištu unatrag tri godine u radu organa, tj. od 1990. godine pa do zaključno 30. rujna 1992. Tako je u tom vremenu evidentiran sljedeći broj spisa (prijava) o promjenama na zemljištu:

	1990. god.	1991. god.	1992. god. do 30. rujna
— zemljišno-knjižna rješenja :	2656	1522	230
— podnesci (prijave) građana :	341	182	14
— prijave o promjeni kulture zemljišta :	97	17	—
— zahtjevi za parcelaciju :	411	193	61
— snimanje objekata :	328	147	33
ukupno :	3833	2061	338

Iz podataka u tablici vidljiv je osjetljivi pad svih vrsti podnesaka i zahtjeva građana, a time i aktivnosti općinske geodetske službe.

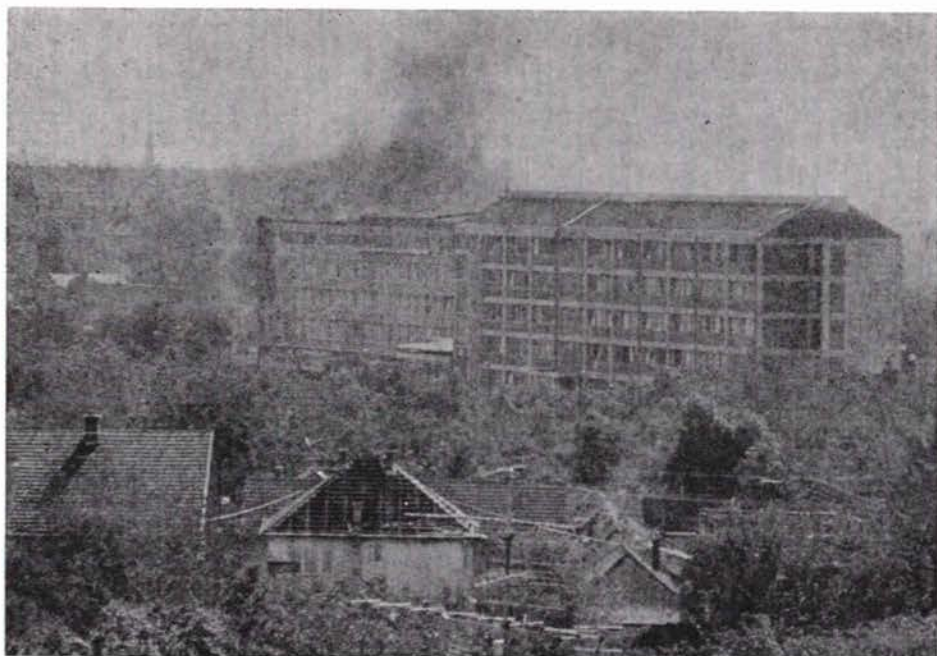
Prostorije Uprave za katastar i geodetske poslove zahvaćene su neposrednim udarom topovske granate, koja je kao dobro ciljana bila upravljena kat niže u općinskoj zgradi, u prostorije u kojima je imao svoj ured predsjednik općine Vinkovci, a koje su potpuno izgorjele (slika 1.)

Brižljivi kolege, suradnici katastarske uprave, zahvaljujući oprezu kao »majci mudrosti«, pravodobno su sklonili sve katastarske operat i glavne knjige zemljišno-knjižne evidencije, pohranivši ih u Zagrebu, u središnjem arhivu Uprave za katastar i geodetske poslove Republike Hrvatske.

Operativni dio geodetske službe (najpotrebnije osoblje), tijekom najžešćih ratnih zbivanja (1991/1992.), »skutrio« se s dijelom preostale arhivske i registraturne građe u oko 50 m² podrumskih prostorija u općinskoj zgradi.

Nakon smirivanja ratnog stanja u općini Vinkovci, htijenja vrsnih geodetskih inženjera i ostalih djelatnika općinske uprave za katastar i geodetske poslove usmjerena su k traženju putova i mogućnosti da se elaborati i operati tehničkih dijelova katastarskih evidencija prirede za digitalnu obradu. Prema posebnim ocjenama kolega, postoje izvanredno pogodni uvjeti za tu vrst obrade podataka, budući da je:

- cijela općina Vinkovci komasirana, a veliki spačvanski šumski kompleksi su geodetski izmjereni,
- postojeća evidencija zemljišne knjige, nakon dovršenih komasacija, odgovara novim posjedovnim odnosima na zemljištu, odnosno sukladna je s tehničkom evidencijom u katastaru zemljišta,
- za cijelo područje općine postoje kvalitetno izrađene izvorne skice mjerenja, izrađene u postupku iskolčavanja posjeda komasiranih zemljišta,
- sve su prethodno navedene skice iskolčavanja mikrofilmirane i mogu se prema novoj katalogizaciji neposredno i lagano pronalaziti i u proizvoljnim mjerilima povećavati.

Slika 1. Prostorije predsjednika općine i Uprave za katastar u plamenu

U izradi digitalnoga katastarskog plana postoji dakle mogućnost, od koje se vrlo vjerojatno neće odustati, računanja koordinata i na osnovi njih izradbe digitalnog oblika katastarskih planova.

Sama pomisao na golemost i opseg radova na računanju koordinata svih detaljnih točaka posjeda i ostalih objekata za cijelu općinu Vinkovci skoro zaprepašćuje, ali će rezultati koji će se na takav način dobiti biti neprocjenjive vrijednosti. To su odrednice koje vode ekipu geodetskih stručnjaka u najbližoj budućnosti. Napredak u osvajanju novih tehnologija u geodetskoj službi općine Vinkovci, usprkos svim ratnim teškoćama, nezaustavljiv je.

U čuvanju i obogaćivanju geodetske baštine koja je na ovim prostorima dio evropske civilizacije, siguran sam da će kolege iz Vinkovaca imati bezrezervnu podršku svih geodeta iz Republike Hrvatske.

Marijan Božićnik

POZIV NA SURADNJU

»Naredbom Kraljevske zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 25. rujna 1908. br. 23.391 određeno je osnivanje dvogodišnjega geodetskog tečaja, pa je za isti propisan ustrojni statut...

... Naredbom od 23. travnja 1909. br. 8.285 izdan je propis o održavanju državnog ispita za taj tečaj.

Nauke u geodetskom tečaju u Zagrebu traju dvije godine (4 semestra), te se prema sada postojećoj banskoj naredbi od svih onih, koji nijesu visoke tehničke nauke svršili, bezuvjetno traži za postignuće zvanja civilnog ovlaštenog geometra, mjernika, da su nauke i ispite položili u geodetskom tečaju. U zimskom 1. i 2. semestru naukovne godine 1910. i 1911. bila su upisana ukupno 33 slušača na geodetskom tečaju u Zagrebu.«